

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра туризму

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

з навчального курсу

«ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ

спеціальність «туризм»
рівень вищої освіти «бакалавр»
4 курс факультет туризму

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри туризму

_____ 20__ р. протокол № __

Зав. каф _____ Волошин І.М.

Семинарське заняття №1

Тема: ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Мета: Виявити знання студентів з основних транскордонного співробітництва

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Поняття та визначення транскордонного співробітництва (ТКС)
2. Основні критерії визначення ТКС
3. Завдання та форми реалізації ТКС
4. Передумови формування ТКС

Рекомендована література:

Основна:

1. Закон України “Про транскордонне співробітництво” [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15> 2.
2. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с.
3. Засадко В.В. Транскордонне співробітництво України: тенденції, проблеми та перспективи розвитку / В.В.Засадко// Науковий вісник Академії муніципального управління: збірник наукових праць. – Серія «Економіка». – 2009. – Вип.7.

Допоміжна:

1. Програма розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2010 рік [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/3900/827_dod_2010.zip
2. Манільська декларація зі світового туризму. - Madrid: WTO, 1980.

Семинарське заняття №2

Тема: МЕТОДОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ТКС

Мета: Перевірка та поглиблення знань студентів у ТКС

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Історія виникнення та формування ТКС в Європі
2. Перші об'єднання ТКС
3. Зародження та розвиток ТКС в Україні
4. Параметри моделі ТКС

Рекомендована література:

Основна:

1. Верменич Я.В. Історична регіоналістика в Україні / Я.В. Верменич // Український історичний журнал. - 2001. - № 6.
2. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1088-2010-%EF>

Допоміжна:

1. Гарагонич В.В. Джерельно-інформаційна база дослідження проблем транскордонного співробітництва та участі в ньому України / В.В. Гарагонич // Історичний архів. Наукові студії: збірник наукових праць. – Миколаїв: Вид-во МДУ ім. Петра Могили, 2009. – Вип. 3. – 158 с.
2. Носа Н. Транскордонне співробітництво у Закарпатті: виклики та можливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smbusiness.uzhgorod.ua/filelib/sou/p32.pdf>

Практичне заняття №3

Тема: ОСНОВНІ ЗАСАДИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТКС В УКРАЇНІ

Мета: Відновити навички користування нормативно-правовими документами та виділення в них основних положень

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Проаналізувати ЗУ «Про транскордонне співробітництво» та визначити його особливості.
2. У вигляді таблиці виділити недоліки та переваги ЗУ «Про ТКС»

3. Користуючись інформаційними джерелами знайти міжнародні конференції, семінари та круглі столи, які стосуються ТКС та виділити їх основні тези

Рекомендована література:

Основна:

1. Закон України “Про транскордонне співробітництво” [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15>
2. Програма розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2010 рік [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/3900/827_dod_2010.zip
3. Манільська декларація зі світового туризму. - Madrid: WTO, 1980.

Допоміжна:

1. Програма розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2010 рік [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/3900/827_dod_2010.zip
2. Манільська декларація зі світового туризму. - Madrid: WTO, 1980.

Семінарське заняття №4

Тема: ЕФЕКТИВНЕ ТКС, ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Мета: Перевірка та поглиблення знань студентів у сфері прикордонних територій України

План: Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Основні параметри моделі ТК
2. Транскордонні регіони України
3. Особливості транскордонних регіонів в Україні
4. Рівні реалізації ТКС

Рекомендована література:

Основна:

1. Регіональна політика і транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України. – Ужгород: Ліра, 2007.

2. Артьомов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України. – Ужгород: Ліра, 2009.
3. Транскордонне співробітництво як альтернатива новій «залізній завісі» та конфліктам.- Ужгород: Карпати, 2007.

Допоміжна:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 304с.

Семінарське заняття №5

Тема: ЄВРОРЕГІОН ЯК ОСНОВНА ФОРМА РОЗВИТКУ ТКС

Мета: Виділення основних понять Єврорегіонів, їх значення у діяльності ТКС

План: Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Зародження та розвиток єврорегіонів
2. Єврорегіон як інституціональна форма транскордонного співробітництва
3. Транскордонні кластери
4. Промислово-індустріальні парки

Рекомендована література:

Основна:

1. Биржаков М.Б. Введення в туризм. - СПб.: Видавничий Торговий Дім «Герда», 2000. - 192 с.
2. Воронкова Л.П. Історія туризму: Учеб. посібник. - М: Московський психолого-соціальний інститут; Воронеж: Изд-во НВО «МОДЕК». 2001. - 304 с. (Серія «Культура і туризм»).
3. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або владою (ETS №106) – Мадрид, 21 травня 1980р. European Outline Convention on trans-frontier cooperation between territorial communities or authorities from Madrid, 21.05.1980.
4. Устич С.І. Кордон, війна та мир у долі сучасного світу. Тріада життя чи колапсу? С.І.Устич.— Ужгород: Карпати, 2010.

Допоміжна:

1. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: моногр. / за ред. З.С.Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 768 с.
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети / М.І.Долішній. –К.: Наук. думка, 2006. –512с.
3. Семиноженко В. П. Технологические парки Украины: первый опыт формирования инновационной экономики / В.Семиноженко // Экономика Украины. – 2004. – № 1. – С.16-21.

Семінарське заняття №6

Тема: ТРАНСКОРДОННА СТАТИСТИКА І СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ПРОБЛЕМ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Мета: Ознайомлення та поглиблення знань студентів у сфері статистичних термінів та соціологічного моніторингу

План: Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Основні проблеми транскордонної статистики
2. Транскордонний моніторинг та його особливості
3. Національні статистичні органи

Рекомендована література:

Основна:

1. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році: Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К.: НІСД, 2012. – 576 с.
2. Регіональна політика: правове регулювання. Світовий та український досвід. Видання друге, доповнене / за заг. ред. А.Ткачука. – К.: Леста, 2011. – С.38-39.
3. Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2011. – С.101-102.
4. Кіш Є.Б. Регіональна політика Європейського Союзу / Є.Б.Кіш // Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України: [Проект Київського центру Ін-ту Схід-Захід]/ С.Максименко, Є.Кіш, М.Лендбел, І.Студенніков; за ред. С.Максименка. – К.: Логос, 2000. – С.27.

Допоміжна:

1. Кіш Є.Б. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції: моногр. / Є.Б.Кіш. – Ужгород: Ліра, 2008. – С.98-99.
2. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: [монографія] /І.В.Артёмов. — Ужгород: Ліра, 2009.–520 с.

Практичне заняття №7

Тема: ПРИКОРДОННІ РЕГІОНИ ЯК ПАРТНЕРИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ

Мета: Закріпити знання у питаннях вивчення прикордонних регіонів України

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Особливості міжрегіонального співробітництва
2. Програма співробітництва між Закарпаттям та Угорщиною
3. Основні статті експорту товарів до Угорщини
4. Проекти та напрямки співробітництва між Закарпаттям та Угорщиною

Рекомендована література:

Основна:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 464 с.
2. Єврорегіональне співробітництво України та його інтеграційний потенціал: зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу експертів (м. Ужгород, 20 квітня 2012 р.) / Відп. ред. І.В.Артюмов. — Ужгород: ЗакДУ, 2012. — 364 с.
3. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник / Н.Г. Діденко, І.Я.Тодоров, О.Р.Чугріна, О.К.Міхеєва; за заг. ред. Н.Г.Діденко. — Донецьк: ДонДУУ, 2011. — 219 с.

Допоміжна:

1. Конкурентоспроможність територій: практ. посіб. / А.Ткачук, В.Толкованов, С.Марковський та ін. — К.: Легальний статус, 2011. — 252 с.

Семінарське заняття №8

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

Мета: Закріпити знання у сфері ТКС в Україні як цілісної системи

План: Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Основні засади формування системи ТКС
2. Принципові положення діючих моделей ТКС
3. Концептуальні положення, які сприятимуть найефективнішій розбудові системи ТКС України.

Рекомендована література:

Основна:

1. Лендъел М.О. Місцева демократія у країнах Центральної і Східної Європи: монографія / М.О. Лендъел. – Ужгород: Мистецька лінія, 2011. – 688 с.
2. Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України: проект Київського центру Інституту Схід – Захід / С.Максименко, Є.Кіш, М.Лендъел, І.Студенніков; за ред. С.Максименка. – К.: Логос, 2000. – 72 с.
3. Регіональна політика ЄС після його розширення: аналітичні оцінки / Нац.ін.-т стратегічних досліджень (Закарпатський філіал); Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні; Ред. колегія: О.С.Власюк, С.І.Мітряєва(голов.ред.), В.О.Приходько. – Ужгород: Ліра, 2004. – 244 с.

Допоміжна:

1. Регіональний розвиток та просторове планування територій: українські реалії та досвід країн Ради Європи: посібник. – Київ, 2009. – 178 с.
2. Семиноженко В.П. Новий регіоналізм / В.П.Семиноженко, Б.М.Данилишин. – К.: Наукова думка, 2005. – 209 с.

Семінарське заняття №9

Тема: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТК ТУРИЗМУ

Мета: Закріплення знань про поняття ТКС та його вплив на формування ТК туризму

План: Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Туризм в прикордонних регіонах
2. Особливості транскордонного туризму
3. Основні принципи концепції прикордонних регіонів
4. Українсько-польське прикордоння, як елемент формування транскордонного туризму

Рекомендована література:

Основна:

1. Симоненко В.К. Регіональна політика: системний підхід / В.К.Симоненко // Економіка України. – 1996. – №6. – 205 с.
2. Сурніна-Далекорей О. Україна – ЄС: історія непростих відносин / О.Сурніна-Далекорей, Н.Гичка // Україна та Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин. – Братислава, 2010. – С.129.
3. Транскордонне співробітництво на нових східних кордонах ЄС: матеріали міжнародної конференції / гол. ред. С.І.Мітряєва. – Ужгород: Ліра, 2009. – 248 с.

4. Щерба Г. І. Роль єврорегіонів і транскордонного співробітництва у функціонуванні соціального простору в Європі / Г. І. Щерба // Укр. соціум. – 2008. – № 3 (26). – С. 41–53.

Допоміжна:

1. Варналій З.С. Регіональна політика України в контексті розвитку інтеграційних процесів /З.С.Варналій // Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія; за ред.З.С.Варналія. – К.: НІСД, 2007. – С. 603-718.
2. Гриневецький С. Державна стратегія регіонального розвитку: бюрократичний документ чи шлях до консолідації країни? [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 2006. – № 45 (624). – Режим доступу: [http:// www.dt.ua/1000/1550/55198](http://www.dt.ua/1000/1550/55198).